

Soud: Nejvyšší soud
Datum rozhodnutí: 11/19/2013
Spisová značka: 22 Cdo 2919/2012
ECLI: ECLI:CZ:NS:2013:22.CDO.2919.2012.1
Typ rozhodnutí: ROZSUDEK
Heslo: Ochrana vlastnictví
Dotčené předpisy: § 446 obch. zák.
§ 126 odst. 1 obč. zák.
Kategorie rozhodnutí: C

22 Cdo 2919/2012

ROZSUDEK

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Michala Králíka, Ph.D., a soudců JUDr. Jiřího Spáčila, CSc., a Mgr. Davida Havlíka ve věci žalobkyně **KREM, spol. s r. o.**, se sídlem v Brně, Chochola 261, IČO: 26251001, zastoupené Jitkou Stanoevovou, advokátkou se sídlem v Brně, Chládkova 3, proti žalované **AGRO SERVIS CZ, spol. s r. o.**, se sídlem v Rajhradcích, U Sýpky 1, IČO: 25586360, zastoupené Mgr. Andreou Trojanovou, advokátkou se sídlem v Rosicích, Hybešova 307, o vydání věci, vedené u Okresního soudu Brno - venkov pod sp. zn. 11 C 52/2008, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 8. prosince 2011, č. j. 13 Co 361/2010-103, takto:

I. Dovolání **se zamítá.**

II. Žalobkyně **je povinna** nahradit žalované náklady dovolacího řízení ve výši 10 400,- Kč do tří dnů právní moci rozsudku k rukám zástupkyně žalované Mgr. Andrey Trojanové.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně se domáhala vydání rozhodnutí, kterým by soud uložil žalované vydat jí pásové minirypadlo, typu JCB 802, výrobní číslo WINSLP08020TE0732219 (dále i jen „předmětné minirypadlo“).

Okresní soud Brno - venkov (dále jen „soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 22. června 2010, č. j. 11 C 52/2008-85, ve výroku I. žalované uložil povinnost vydat žalobkyni předmětné minirypadlo. Ve výroku II. rozhodl o náhradě nákladů řízení.

Soud prvního stupně vzal za prokázané, že žalobkyně nabyla vlastnické právo k předmětnému minirypadlu na základě kupní smlouvy ze dne 24. března 2004. Dále bylo prokázáno, že minirypadlo je v držení žalované, která odvozuje své vlastnické právo k němu od kupní smlouvy uzavřené dne 21. prosince 2007 s tím, že jej nabyla v souladu s ustanovením § 446 obchodního zákoníku, ačkoliv převodce, tehdejší držitelka minirypadla, obchodní společnost K & K construction spol. s r.o., nebyla jeho vlastníkem.

Soud prvního stupně vyšel při právním posouzení věci z toho, že ustanovení § 446 obchodního zákoníku, na které se žalobkyně odvolává, významně zasahuje do ústavně zaručeného vlastnického práva ve prospěch právní jistoty účastníků obchodně právních vztahů. Dospěl k závěru, že žalovaná nemohla být při vynaložení běžné opatrnosti v dobré víře, že převodkyně, obchodní společnost K & K construction spol. s r. o., byla vlastnící předmětného minirypadla, a žalovaná tak vlastnické právo podle ustanovení § 446 obchodního zákoníku nenabyla. Pochybnosti o tom, že uvedená společnost je vlastníkem věci musela žalovaná podle názoru soudu prvního stupně dovodit již ze skutečnosti, že jednatel žalované a jednatel společnosti K & K construction spol. s r. o. byli v příbuzenském vztahu. Vzhledem k tomu, že vztahy mezi žalovanou

a společností K & K construction spol. s r. o. nebyly dobré, byla na místě podle soudu prvního stupně zvýšená patrnost žalované vůči této společnosti.

Krajský soud v Brně (dále jen „odvolací soud“) k odvolání žalované rozsudkem ze dne 8. prosince 2011, č. j. 13 Co 361/2010-103, ve výroku I. rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žalobu na vydání předmětného minirypadla zamítl a ve výroku II. rozhodl o náhradě nákladů řízení.

Odvolací soud doplnil dokazování ohledně dobré víry žalované. Z provedeného dokazování vyplynulo, že společnost K & K construction spol. s r. o. a žalovaná byly před uzavřením smlouvy ze dne 21. prosince 2007 obchodními partnery, ovšem následně se společnost K & K construction spol. s r. o. dostala do finančních potíží. Jednatel žalované požadoval protiplnění za dodávky stavebního materiálu, přičemž mu bylo nabídnuto společností K & K construction spol. s r. o., aby se uspokojil z jejího vozového parku. Jednatel žalované si pak vybral předmětné minirypadlo. Vlastnické právo společnosti K & K construction spol. s r. o. si ověřil tak, že ji vyzval, aby mu předložila nabývací titul, kterým byla smlouva o půjčce a směnná smlouva uzavřená mezi K. S. a společností ZK Invest s. r. o. Společnost ZK Invest s. r. o. pak vystupovala jako vlastník minirypadla ve směnné smlouvě uzavřené se společností K & K construction spol. s r. o. Žalovaná uhradila kupní cenu zápočtem pohledávky. V průběhu spolupráce žalované se společností K & K construction spol. s r. o. bylo předmětné minirypadlo touto společností užíváno, což bylo žalované zřejmé.

Odvolací soud se ztotožnil s názorem soudu prvního stupně, že právní vztah mezi účastníky je třeba kvalifikovat jako obchodně právní vztah. Z tohoto pohledu rovněž posuzoval aplikovatelnost § 446 obchodního zákoníku. Odvolací soud uvedl, že je žalovaná jako kupující povinna prokázat svou dobrou víru v rámci smluvního vztahu, v němž vystupuje, nikoliv v jakémkoli jiném z předcházejících smluvních vztahů, na nichž nebyla účastna. Není po ní tedy možné vyžadovat, aby zjišťovala okolnosti, za kterých nabyli vlastnické právo k věci její právní předchůdci. Odvolací soud odkázal na rozsudek dovolacího soudu sp. zn. 32 Cdo 44/2007. Skutečnost, že právní předchůdci žalované disponovali s předmětným rypadlem případně neoprávněně, se žalovaná objektivně dozvědět nemohla. Ohledně této skutečnosti na ni nelze ani přenášet důkazní břemeno.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání, které považuje za přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a) občanského soudního řádu. Dovolatelka vytýká odvolacímu soudu, že se příliš zabýval identifikací právních vztahů mezi jednotlivými subjekty a přitom zcela přehlédl úmyslné obcházení zákona, když důvodem složitosti těchto právních vztahů byl úmysl legalizovat svémocně odnětí věci žalobkyni. Poukázala na právní úpravu obsaženou v novém občanském zákoníku, ze které se podává, že nabytí svémocně odňaté věci od neoprávněného není možné, pokud vlastník tuto skutečnost prokáže. Dovolatelka má za to, že ke stejnému výsledku lze dospět i za účinnosti současné právní úpravy, a to vzhledem k tomu, že jednání žalovaného je v rozporu s dobrými mravy a vykazuje znaky zneužití práva. Dovolatelka navrhla, aby dovolací soud rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaná se k dovolání vyjádřila tak, že rozsudek odvolacího soudu považuje za věcně správný. Doplnila, že podmínky § 446 obchodního zákoníku byly naplněny, a proto nabyla vlastnické právo k věci. Ztotožnila se s názorem odvolacího soudu také v tom, že důkazní břemeno ohledně dobré víry nese kupující, avšak jen v tom smluvním vztahu, jehož je sám účastníkem. Argumentaci právní úpravou v novém občanském zákoníku považuje žalobkyně za nepřipadnou.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno včas, se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

Podle článku II. – Přejídná ustanovení, bodu 7. zákona č. 404/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, účinného od 1. ledna 2013, dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu vydaným přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se projednají a rozhodnou podle dosavadních právních předpisů, s výjimkou § 243c odst. 3 zákona, který se užije ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

Protože napadené rozhodnutí odvolacího soudu bylo vydáno dne 8. prosince 2011, projednal a rozhodl dovolací soud o dovolání dovolatelky podle občanského soudního řádu ve znění účinném do 31. prosince 2012.

Dovolání je v řešené věci přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř., není však důvodné.

Rozhodnutí odvolacího soudu je založeno na aplikaci ustanovení § 446 obchodního zákoníku, podle kterého kupující nabývá vlastnické právo i v případě, kdy prodávající není vlastníkem prodáváného zboží, ledaže v době, kdy kupující měl vlastnické právo nabyt, věděl nebo vědět měl a mohl, že prodávající není vlastníkem a že není ani oprávněn zbožím nakládat za účelem jeho prodeje.

Nejvyšší soud České republiky v rozsudku ze dne 12. prosince 2007, sp. zn. 32 Cdo 44/2007, uveřejněném na internetových stránkách Nejvyššího soudu České republiky – www.nsoud.cz, vyložil, že obchodní zákoník v ustanovení § 446 upřednostňuje dobrou víru v obchodních závazkových vztazích před ochranou vlastnického práva původního vlastníka jako výjimku ze zásady, že nikdo nemůže převést víc práv, než sám má. Dané ustanovení však na kupujícího klade přísné nároky, a je třeba je vykládat rovněž v souladu s judikaturou Ústavního soudu (srovnej usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 28. srpna 2001, sp. zn. IV. ÚS 112/01, publikované ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu pod č. 30/2001, sešit 23/2001, a nález Ústavního soudu ze dne 26. srpna 2003, sp. zn. I. ÚS 437/02, publikovaný ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu pod č. 110/2003, číslo sešitu 31/2003). **Ustanovení § 446 chrání dobrou víru kupujícího v případě, že nevěděl, nebo vědět neměl a nemohl, že prodávající není vlastníkem prodáváné věci. V takovém případě je vždy nutné, aby v situacích, kdy existují o dobré víře kupujícího sebemenší pochybnosti, kupující prokázal, že využil všechny dostupné prostředky k tomu, aby se přesvědčil, že prodávající je skutečně oprávněn převést vlastnictví k předmětné věci, a že tedy byl v tomto smyslu skutečně v dobré víře.** Důkazní břemeno týkající se dobré víry kupujícího nese v těchto případech vždy on sám (srovnej usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 28. srpna 2001, sp. zn. IV. ÚS 112/01 – <http://nalus.usoud.cz>).

Se zřetelem k uvedenému je nutno po kupujícím požadovat prokázání jeho dobré víry, což však nemůže znamenat, že by kupující pro splnění kritérií, obsažených v § 446 obchodního zákoníku, musel všechny rozhodné skutečnosti prověřovat i u každého předchozího vlastníka věci. Povinnost kupujícího prověřit všechny předchozí vlastníky či držitele věci (mimo prodávajícího) se omezuje jen na okolnost, zda kupující věděl, nebo vědět měl a mohl, že některá z těchto osob není, resp. nebyla vlastníkem. V obchodních vztazích by nebylo reálné po každém podnikateli požadovat prověření celé „historie“ takové věci, která není vedena v žádné dostupné evidenci a jež byla navíc opakovaně zcizena (k uvedeným závěrům se následně Nejvyšší soud přihlásil např. v usnesení ze dne 15. srpna 2011, sp. zn. 23 Cdo 1227/2010, uveřejněném na internetových stránkách Nejvyššího soudu – www.nsoud.cz).

Z uvedených východisek v předmětné věci odvolací soud vycházel a podrobně v odůvodnění svého rozhodnutí vyložil, z jakých konkrétních důvodů spatřuje naplnění předpokladů § 446 obch.

zák. pro nabytí vlastnického práva žalovanou. Dovolací soud proto na uvedenou výstižnou a přesvědčivou argumentaci odvolacího soudu odkazuje.

Dovolatelka sice v dovolání ohlašuje dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci ve smyslu § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., ve skutečnosti však s tímto určujícím závěrem a argumentací odvolacího soudu žádným způsobem nepolemizuje.

Namítá toliko to, že „odvolací soud se v jinak precizně zpracovaném rozhodnutí příliš zabývá identifikací jednotlivých právních vztahů mezi zúčastněnými subjekty, když naprosto přehlíží úmyslné obcházení zákona, když jediným účelem mnoha cesí, jež předmětná věc před údajným nabytím vlastnictví žalovaným prodělala, byla legalizace svémocně odňaté věci pravému vlastníku – žalobci“.

Toto obecné konstatování však v žádném ohledu nemůže být relevantním uplatněním dovolacího důvodu podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., neboť z něj ani není patrné, jak by se mělo promítnout v poměrech souzené věci a případnou nesprávnost jakých konkrétních závěrů dovolatelka odvolacímu soudu vytýká. Dovolacímu soudu není ani zřejmé, jak by tvrzené a nekonkretizované tvrzení o „přehlíženém úmyslném obcházení zákona“ mělo zpochybnit závěry odvolacího soudu, na kterých založil svou úvahu o nabytí vlastnického práva žalovanou, když i samotná dovolatelka naznačuje, že toto obcházení zákona mělo být důsledkem cesí předcházejících nabytí vlastnického práva žalovanou.

S odkazem na úpravu obsaženou v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v partii nabytí vlastnického práva od neoprávněného (§ 1109 a násl.), opětovně s odkazem na zákaz obcházení zákona, dovolatelka – ve zcela obecné rovině a bez poukazu na konkrétní skutečnosti souzené věci – naznačuje aplikovatelnost § 3 odst. 1 obč. zák. s tím, že uvedené zákonné ustanovení zakazuje „rozpor právního vztahu s dobrými mravy“.

Tato námitka je zjevně nedůvodná.

Podle § 3 odst. 1 obč. zák. výkon práv a povinností vyplývajících z občanskoprávních vztahů nesmí bez právního důvodu zasahovat do práv a oprávněných zájmů jiných a nesmí být v rozporu s dobrými mravy.

Dovolacímu soudu opětovně není zřejmé, v čem by poměry souzené věci měly aplikovatelnost korektivu dobrých mravů opodstatňovat a připouštět, poukazuje-li dovolatelka na „zákaz rozporu právního vztahu s dobrými mravy“. V rozporu s dobrými mravy může být ve smyslu § 3 odst. 1 obč. zák. toliko výkon subjektivních práv či povinností; v daném případě však žalovaná žádné subjektivní právo nevykonává, pouze se brání proti vlastnické žalobě uplatněné žalobkyní poukazem na skutečnost, že k předmětné věci jí svědčí vlastnické právo.

Jestliže pak dovolatelka naznačuje, že „je potřebné se na předmětnou věc podívat z prizmatu právně-politického, kdy se nutně výrok odvolacího soudu musí žalobci jevit jako denegatio iustitiae“, pak v této námitce zjevně nemůže spočívat nesprávné právní posouzení věci odvolacím soudem. Bez ohledu na to, že touto výhradou dovolatelka nijak nepolemizuje s konkrétními závěry odvolacího soudu, je zřejmé, že o tzv. odepření spravedlnosti v dané věci nemůže zjevně jít. Rozhodnutí odvolacího soudu je totiž založeno na pozitivním závěru, že žalovaná vlastnické právo k předmětné věci nabyla, je její vlastnictví a z tohoto důvodu nemůže vlastnická žaloba žalobkyně obstát.

Na základě uvedených skutečností dovolací soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu je správné, a proto dovolání žalobkyně podle § 243b odst. 2, část věty před středníkem o. s. ř. zamítl.

Výrok o nákladech dovolacího řízení se opírá o ustanovení § 243b odst. 5, § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř. když dovolání žalobkyně bylo zamítnuto, čímž žalované vzniklo právo na náhradu účelně vynaložených nákladů dovolacího řízení.

Ty v dané věci (vzhledem k zastoupení žalované advokátkou) sestávají (v souladu s ustanovením § 137 o. s. ř.) u žalované z mimosmluvní odměny za jeden úkon právní služby (vyjádření k dovolání) určené z tarifní hodnoty 450 000,- Kč podle § 8 odst. 1 ve spojení s ustanovením § 7 bod 6. vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném do 31. prosince 2012 (dále jen „vyhláška“), neboť příslušný úkon právní služby byl učiněn před 1. lednem 2013, částkou 10 100,- Kč (vyjádření k dovolání ze dne 15. srpna 2012 - § 11 odst. 1 písm. k) vyhlášky).

Takto určená odměna spolu s paušální částkou náhrady hotových výdajů za jeden úkon právní služby ve výši 300,- Kč (§ 13 odst. 3 vyhlášky) představuje celkovou částku 10 400,- Kč.

Nejvyšší soud nepřehlédl, že podle ustanovení § 151 odst. 2 věty první o. s. ř. by při rozhodování o náhradě nákladů řízení měl určit výši odměny za zastupování advokátem podle sazeb stanovených paušálně pro řízení v jednom stupni zvláštním právním předpisem (jímž byla vyhláška č. 484/2000 Sb., kterou se stanoví paušální sazby výše odměny za zastupování účastníka advokátem nebo notářem při rozhodování o náhradě nákladů v občanském soudním řízení a kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb /advokátní tarif/, ve znění pozdějších předpisů) [část věty před středníkem] a že podle ustanovení zvláštního právního předpisu o mimosmluvní odměně (podle ustanovení advokátního tarifu) by se mělo postupovat, jen jde-li o přiznání náhrady nákladů řízení podle § 147 a § 149 odst. 2 o. s. ř. nebo odůvodňují-li to okolnosti případu (část věty za středníkem).

Vzhledem k tomu, že Ústavní soud nálezem pléna ze dne 17. dubna 2013, sp. zn. Pl. ÚS 25/12, uveřejněným pod číslem 116/2013 Sb. zrušil (s účinností od 7. května 2013, kdy byl nález vyhlášen ve Sbírce zákonů) vyhlášku č. 484/2000 Sb. jako neústavní a s přihlédnutím ke sdělení Ústavního soudu ze dne 30. dubna 2013, č. Org. 23/13, k onomu nálezu, uveřejněnému pod číslem 117/2013 Sb., nicméně Nejvyšší soud uzavírá, že při absenci zvláštního právního předpisu o sazbách odměny za zastupování stanovených paušálně pro řízení v jednom stupni je namíste postup dle § 151 odst. 2 věty první části věty za středníkem o. s. ř.

Dovolací soud proto žalobkyni uložil, aby žalované nahradila náklady dovolacího řízení ve výši 10 400,- Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupkyně žalované (§ 149 odst. 1 a § 160 odst. 1 o. s. ř.).

Proti tomuto rozsudku není opravný prostředek přípustný.
Nebude-li ve stanovené lhůtě splněna povinnost rozsudkem uložená, může se žalovaná domáhat výkonu rozhodnutí nebo exekuce.

V Brně dne 19. listopadu 2013

Mgr. Michal Králík, Ph.D.
předseda senátu